

Civilno društvo

Ove akademske godine, studenti četvrte godine Pravnog fakulteta mogli su izabrati novi izborni predmet, civilno društvo. Nositelj kolegija je profesor dr. sc. Gojko Bežovan, s katedre socijalne politike u sklopu studija socijalnog rada, kojem u radu pomažu prof. dr.sc. Josip Kregar, a u skoroj budućnosti očekuje se suradnja i s prof. dr. sc. Sinišom Zrnišćakom i brojni drugima.

Civilno društvo predstavlja važnu temu u razvijenim zemljama i od njega se očekuje da pruži odgovore na važna razvojna pitanja s kojim su suočena moderna društva. Civilno društvo predstavlja prostor građanskog djelovanja, kojeg činimo upravo mi, građani. Profesor Gojko Bežovan smatra da su organizacije civilnog društva ključan partner u razvoj suvremenog svijeta. Civilno društvo predstavlja novi prostor dijaloga i prostor stvaranja proizvođača socijalnog kapitala. Društva koja imaju primjerenu razinu socijalnog kapitala mogu računati s uspješnijim provođenjem zahtjevnih reformi i ispunjavanjem zahtjevnih očekivanja gospodarskog razvoja. Civilno društvo nudi koncept samoregulacije kojim se postavljaju viši standardi u postupanju zainteresiranih sudionika.

Svrha predmeta je omogućiti studentima razumijevanje osnovnih pojmova kojima se opisuje civilno društvo, kao razumijevanje zakonskog okvira osnivanja i djelovanja organizacija civilnog društva, njihov povoljniji porezni sustav, pojmove decentralizacije i načela supsidijarnosti. Tematski okvir predavanja obuhvaća povijesni razvitak civilnog društva, neprofitni sektor, nevladine organizacije, volonterski sektor, zakonski okviri i praksa, uloga civilnog društva u javnim politikama, pogotovo njegova uloga u procesu decentralizacije, samoorganizacije i samoregulacije.

U okviru praktičnog dijela nastave organizirat će se posjet Nacionalnoj zakladi za razvoj civilnog društva, stranoj organizaciji koja podupire razvoj civilnog društva i jednoj domaćoj civilnoj organizaciji.

Ove akademske godine, imala sam priliku sudjelovati na predavanjima iz civilnog društva. Predavanja se temelje na knjizi prof. dr. sc. Gojka Bežovana Civilno društvo (Nakladni zavod Globus, Zagreb 2004. godine). Obradili smo nove pojmove koji se tiču civilnog društva i govorili o provedenom istraživanju o stanju civilnog društva u Republici Hrvatskoj, koje je detaljno prikazano u navedenoj knjizi. Pošto je ovo bio prvi pokušaj izvođenja nastave iz ovog predmeta, nadam se da će u skoroj budućnosti biti bolje. Nadam se da će uključivati i praktični dio nastave, koji nismo pohađali zbog nedostatka vremena. Bilo bi zanimljivo posjetiti Zakladu za razvoj civilnog društva, koja je jedna od rijetkih nacionalnih zaklada u svijetu pod kontrolom države.

Mislim da je ovaj predmet važan za studente prava jer pokazuje kako društvo može ostvariti svoje interese na nedržavnoj razini. Država svojom regulacijom, ne može uvijek zadovoljiti potrebe građana i ne može uvijek na pravilan način regulirati odnose između građana. U demokratskim državama Ustav nam jamči slobodu udruživanja, koja predstavlja temelj razvoja civilnog društva, jer se ono temelji na interakciji građana. Kako se

građani udružuju u različite organizacije, oni u njima izražavaju i zastupaju svoje interese i potrebe. Zbog toga su takve organizacije ključne za razvoj društva jer u suradnji s državom i drugim subjektima društvenog života potiču promjene i kao najvažnije, samoregulaciju u određenim područjima od interesa građana. No građani koji sudjeluju u radu takvih udruga, u sebi trebaju nositi određene odlike civilnosti, kao na primjer osjećaj za socijalnu pravdu, opću korist za sve građane, kolegijalnost i brojne druge. Smatra se da građani koji sudjeluju u radu takvih organizacija, predstavljaju srednji sloj obrazovanih ljudi, koji svoju stručnost koriste za socijalnu dobrobit svoga društva. Oni to čine, što uključenošću u rad brojnih organizacija civilnog društva, što financijski podupirući novčanim sredstvima razvoj brojnih projekata koji su ključni za razvoj civilnog društva. Problem je Hrvatske taj što, kod nas nestaje srednji sloj koji je bio nositelj civilnog društva u prošlosti, zatim što ne postoje financijska sredstva koja će osigurati razvoj projekata civilnog društva. Analizom istraživanja profesora Bežovana, mogu se uočiti brojni problemi civilnog društva u Hrvatskoj, ali i pronaći rješenja kako da se to prevlada.